

Gemeente van Christus,

“Laten we ergens anders heen gaan, naar de dorpen hier in de omtrek, zodat ik ook daar het goede nieuws kan verkondigen. Daarvoor ben ik immers op weg gegaan.” (38). Daartoe voelt Jezus zich dus blijkbaar geroepen: om het goede nieuws, het eu-angelion, te verkondigen. We komen er straks op terug waaruit dat goede nieuws (mogelijk) bestaat.

Hij komt dus niét, in eerste instantie, om mensen van hun lichamelijke aandoeningen te genezen.

Maar daar lijkt het in onze lezing echter wel voornamelijk om te gaan.

Het begint met wat je bijna “een huiselijk tafereeltje” zou kunnen noemen. Maar dan wel een tafereeltje waarin de spanning aanvankelijk te snijden zal zijn geweest. Zo wordt dit gebeuren tenminste door veel exegeten uitgelegd.

Want wat was er vermoedelijk aan de hand? Petrus had - tot grote consternatie van zijn gezinsleden, met name van zijn schoonmoeder – van de ene op de andere dag zijn netten op het strand laten liggen en was achter die jonge man uit Nazareth aangegaan! Wat haalt ie zich in Gods naam nu toch in z’n hoofd?! Waar is ie mee bezig? En wie zorgt er voor zijn vrouw (en kinderen, wie weet). Hoe lang gaat deze zwerftocht van hem duren? En waar zal het allemaal op uitlopen? Dat zullen een paar van de vragen zijn geweest die deze schoonmoeder door het hoofd spoken.

Het zijn - volgens de systeemtheorie - bekende reacties, voorspelbare mechanismen die in werking treden als er binnen een gezin, of een ander “systeem”, een kerkelijke gemeente bijvoorbeeld, ineens iemand “uit het systeem breekt” en een onverwachte, totaal andere weg inslaat. Dat roept altijd weerstand op. En woede, soms. Jezus heeft, denk ik, dit soort reacties in gedachten, als hij later zal zeggen:

“Denk niet dat ik gekomen ben om op aarde vrede te brengen. Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard. Want ik kom een wig drijven tussen een man en zijn vader, tussen een dochter en haar moeder en tussen een schoondochter en haar schoonmoeder, huisgenoten worden elkaars vijanden. Wie meer van zijn vader of moeder houdt dan van mij, is mij niet waard...”(Mt.10:37)

Heftige woorden, nietwaar?

Blijkbaar heeft dat goede nieuws van hem in ieder geval te maken met iets dat sterker en wezenlijker is dan familiebanden. Wat niet per definitie wil zeggen dat wie hem wil volgen direct alle familiebanden moet verbreken.

Zoals bijvoorbeeld kloosterlingen dat doen.

Ik denk terug aan een bekend verhaal uit de Zen-traditie, het gaat over Hui neng, een van de allergrootste Zenmeesters. Hij was als jongeman arm, verdiende wat met het verkopen van hout dat hij elke dag bij elkaar moest zien te sprokkelen en waarmee hij zichzelf en zijn moeder moest zien te onderhouden. Op een dag loopt hij door de stad en hoort een monnik een gedeelte uit een soetra reciteren en wordt daar zó door geraakt, dat hij naar binnen loopt en vraagt wat dat wel mag zijn. En van wie deze woorden waren. Van een Zenmeester helemaal in het Noorden van China. Hui neng woont helemaal in het Zuiden. En China is heel groot, zoals we weten.

Wat hem niet belet om, toen hij zijn moeder voldoende verzorgd achter kon laten, op weg te gaan, te voet, maandenlang op pad, want de man die deze wonderbaarlijke woorden had gesproken, wilde hij koste wat kost zelf ontmoeten.

Wat dit soort verhalen bij mij oproept, is dat dat dus blijkbaar kán: dat je zó, tot diep in je ziel, geraakt wordt door wat iemand zegt, of wat iemand doet, hoe iemand aanwezig is, - dat je daar alles voor achterlaat. Omdat je voelt, niet onder woorden te brengen, dat deze mens jou iets te zeggen heeft dat van het allergrootste belang is voor jou. Dat heel jouw leven in een nieuw perspectief kan zetten! Dat jouw innerlijke vrede zou kunnen schenken. Inspiratie, troost, hoop.

Terug naar Petrus. Iets soortgelijks zal hem overkomen zijn. Waarschijnlijk heeft hij wel geprobeerd uit te leggen wat er met hem aan de hand is, wat voor een uitzonderlijk iemand deze Jezus is, wat voor onuitsprekelijs er van hem uitgaat, maar het heeft blijkbaar niet mogen baten: zijn schoonmoeder is er ziek van! Niet alleen in haarzelf, maar ook in huize Petrus loopt de temperatuur hoog op.

Zeker als ze verneemt dat deze jonge rabbi op weg is naar haar toe. Ongetwijfeld op uitnodiging van Petrus.

De ontmoeting tussen Jezus en deze vrouw wordt echt op de Marcus-manier verteld: extreem kort.

Jezus gaat naar haar toe, pakt haar bij de hand en helpt haar overeind.

Deze ontmoeting, dit directe contact met die jonge rabbi, is blijkbaar voldoende voor haar. Hij heeft haar vastgepakt, in de ogen gekeken, tot haar gesproken. En ongetwijfeld heeft ze daarin iets soortgelijks ervaren als haar schoonzoon. Nu begrijpt ze, voelt ze aan den lijve wat Petrus bezielt.

Het heeft er - nogmaals - in mijn beleving alles mee te maken dat je in zo'n ervaring/ontmoeting je leven ineens in een heel ander, nieuw licht ziet. Dat wat Jezus "het goede nieuws" noemt in jouzelf tot leven komt.

Wat is dat "goede nieuws" precies? Want wij willen alles natuurlijk wel graag "precies" weten, nietwaar? Maar in dit geval is het uitermate lastig om dat "precies" onder woorden te brengen. Voor mij wel, in ieder geval. Sommige orthodoxe of evangelicale medegelovigen hebben daar minder moeite mee: het evangelie is dat God zijn zoon heeft gestuurd om voor onze zonden te sterven en zo door zijn bloed verzoening met de Vader tot stand te brengen.

Maar dat is toch niet waarvoor Jezus zelf zegt op weg te zijn gegaan.

Zelf ben ik door de jaren heen steeds meer tot de overtuiging gekomen dat dat goede nieuws al door een van de psalmdichters werd bezongen, die van Psalm 103. Dat klinkt in berijmde vorm zo:

Zoals een vader liefdevol zijn armen slaat om zijn kind,
omringt ons met erbarmen God onze Vader,
want wij zijn van Hem.
Hij die ons zelf uit aarde heeft genomen,
Hij weet dat wij, uit stof aan het licht gekomen,
Slechts leven op de adem van zijn stem. (Ps.103: 5 Liedboek)

Dat er een liefdevolle, scheppende kracht bestaat, waaruit jij als mens tevoorschijn bent gekomen, aan het licht bent gekomen. En dat die scheppende, liefdevolle kracht jouw leven draagt. In tijd en eeuwigheid. En dat diezelfde kracht ook door jou heen wil stromen naar anderen toe.

Licht en warmte en liefde en innerlijke vrede brengend.

Dát is, denk ik, het goede nieuws dat Jezus komt brengen.

En hij komt het niet alleen brengen, hij belichaamt het zelf ook. Op een tot dan toe ongekende wijze werkt het door hem heen naar anderen toe. De mensen in de synagoge van Kapernaüm hebben het vlak hiervoor, gemerkt. Petrus en die andere drie kersverse leerlingen van Jezus hebben het ervaren. En nu ook de schoonmoeder van Petrus.

Het is mooi en veelzeggend om te lezen dat zij, nog maar amper opgestaan van haar ziekbed, de anderen bedient. "Diakonein" staat er in het Grieks. Ze is op slag diaconaal geworden. Waarmee ze laat zien dat diezelfde liefdevolle, scheppende, dienende kracht ook door haar heen begint te vloeien. Heel bescheiden en alledaags, zou je denken. Maar dat is precies de wijze waarop het in de meesten van ons gestalte zou kunnen krijgen.

Later die dag brengen mensen hun zieken en door boze geesten bezeten familieleden naar Jezus toe. In de hoop dat hij hen zal genezen.

En blijkbaar gebeurt dat ook, volgens Marcus.

Maar vroeg in de ochtend van een nieuwe dag, nog voordat het licht wordt, staat Jezus op en zoekt de stilte en de eenzaamheid op om te bidden.

Het is allemaal speculatie natuurlijk, wat er daar in de stilte met hem gebeurt. Ik vermoed iets soortgelijks als wat er die veertig dagen in de woestijn gebeurde, nadat hij door Johannes was gedoopt. Toen hij uit het water omhoog kwam, realiseerde hij zich wie hij in wezen was: kind van God. Vol van Gods liefde, genade, vrede. Geroepen om die te delen met anderen.

Maar niet geroepen om aan alle verwachtingen van mensen te voldoen. Niet geroepen om met de kracht die hem gegeven was "van stenen brood te maken", alle koninkrijken van deze wereld aan zijn voeten te krijgen. Dat soort dingen. Die te maken hebben met roem en macht. Dat dreigt natuurlijk te gebeuren als je mensen geneest, dat ze je daarom op handen gaan dragen. Koning willen maken. En halleluja roepen. Voor zolang als het duurt.

Niet dáárvóór is hij gekomen. Maar om het goede nieuws te brengen. In een wereld waarin nu eenmaal ziekte en kwetsbaarheid en eindigheid aan de orde van de dag zijn.

Het goede nieuws is hoe je je in dié wereld, déze wereld waarin wij leven, gedragen zou mogen weten door God. Vandaar, denk ik, dat hij, als zijn leerlingen hem vinden en vertellen dat de mensen hem zoeken, zegt: laten we ergens anders heengaan.....want ik ben gekomen om ook daar dat goede nieuws te verkondigen.

Hij is niet gekomen om lichamelijke kwalen te genezen. Hij is veeleer een "arts aller zielen". Die wonden kan helen die het leven slaat. En die in ons nieuwe kracht kan opwekken door de woorden die hij spreekt. In het nieuwe liedboek is dat "arts aller zielen" verdwenen. Jammer, want daar zit voor mij nu net de kern van het lied en van het hele gebeuren, het hele evangelie in.

Stel je voor dat Jezus in onze tijd weer zou verschijnen. Sommige collega's zijn er vast van overtuigd dat dat binnen een aantal jaren zal gebeuren. Letterlijk, wel te verstaan.

Ik geloof daar helemaal niet in, maar daarmee vertel ik u niets nieuws, neem ik aan.

Maar als gedachtenexperiment is het vanochtend wel aardig om het je even voor te stellen:

Met welke verwachtingen zou jij hem tegemoet zien? Wat zou hij moeten dóen, volgens jou?

Wat zou hij moeten zéggen, en tegen wie?

Waardoor zou jij mogelijk zó geraakt zijn dat je achter hem aan zou gaan, al dan niet letterlijk?

Hij zou Netanyahu eens moeten aanpakken. En Poetin. En op zijn minst voorkomen dat Trump - God verhoede - herkozen zal worden. Hij zou een einde moeten maken aan alle oorlog en ander geweld, en aan de honger en de armoede.

En onze ongeneeslijk zieken genezen, - dat zou heel mooi zijn, toch, als je heel eerlijk bent. Toen kon het blijkbaar wel, waarom dan nu niet ook? En toch, -

Al dat soort verwachtingen zitten er allemaal naast.

Het enige dat hij ook nu zou komen doen - en zou kúnnen doen - is: het goede nieuws verkondigen.

En het zou, 2000 jaar later en in een totaal andere wereld dan die rond het jaar nul, in wezen hetzelfde luiden als toen:

"Kom eens bij me, allemaal. Jullie, die zo vermoeid zijn. En onder zoveel lasten en angsten en onzekerheden gebukt gaan. Leer van mij, ik ben zachtmoedig en eenvoudig van hart. Ik kan jullie vertellen hoe je rust kunt vinden. Innerlijke vrede. Ik zal je vertellen wat ik ontdekt heb: dat er een God is van liefde en genade, hij heeft ons allemaal in het leven en het licht geroepen.

Zijn liefdevolle, scheppende kracht is ook in jou aanwezig, wil ook door jou heen naar anderen toestromen. Zodat de wereld een beetje lichter wordt. En warmer, vrediger, rechtvaardiger.

Ik reik je mijn hand, - kom, sta op. Volg me. En gaandeweg zal het goede nieuws ook voor jou opengaan,

Amen.